

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive Study) เพื่อศึกษาพฤติกรรม การบริโภคอาหารของผู้ป่วยโรคแผลในกระเพาะอาหาร และปัจจัยที่ทำให้เกิดพฤติกรรม การบริโภคอาหารของผู้ป่วยโรคแผลในกระเพาะอาหาร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษาเป็นผู้ป่วยที่เป็นโรคแผลในกระเพาะอาหารทุกรายที่มารับการตรวจรักษา ณ โรงพยาบาลนครพิงค์ จังหวัดเชียงใหม่

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ป่วยโรคแผลในกระเพาะอาหารที่มารับการรักษา ในช่วงวันที่ 23 เมษายน 2545 - วันที่ 3 พฤษภาคม 2545 จำนวน 62 คน ตามคุณสมบัติ ดังนี้คือ

1. ไม่จำกัดเพศ
2. อายุ 15 ปีขึ้นไป
3. ได้รับการตรวจร่างกายและวินิจฉัยโรคจากแพทย์ว่าเป็นโรคแผลในกระเพาะอาหาร
4. มีความสามารถในการฟัง พูด และสื่อสารได้
5. ยินดีให้ความร่วมมือในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษานี้ คือ แบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย

1. แบบสัมภาษณ์ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ศาสนา กรู๊ปเลือด ระยะเวลาที่ป่วยเป็นโรคแผลในกระเพาะอาหาร ประวัติการเกิด ภาวะแทรกซ้อนของโรคแผลในกระเพาะอาหาร การผ่าตัดกระเพาะอาหาร ประวัติการเป็นโรค แผลในกระเพาะอาหารในครอบครัว การสูบบุหรี่ การดื่มเหล้า ความเครียด ปัญหาสุขภาพ

โรคอื่นๆ ประวัติการใช้ยาแก้ปวด ยาต้านการอักเสบ ยาสเตียรอยด์ การรับประทานยารักษาโรคแผลในกระเพาะอาหาร และข้อห้ามในการรับประทานอาหารในครอบครัว

2. แบบสัมภาษณ์พฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้ป่วยโรคแผลในกระเพาะอาหาร ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น โดยการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบบสัมภาษณ์พฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้ป่วยโรคแผลในกระเพาะอาหาร มีข้อความที่มีความหมายทั้งในด้านบวกและลบ คือ ถ้าเป็นพฤติกรรมที่ไม่ทำให้เกิดโรคแผลในกระเพาะอาหาร ก็จะเป็นข้อความในด้านบวก ถ้าเป็นพฤติกรรมที่ทำให้เกิดโรคแผลในกระเพาะอาหาร ก็จะเป็นข้อความในด้านลบ แบ่งออกเป็น 3 หมวด ได้แก่ นิสัยการบริโภคอาหาร ประเภทของอาหารและเครื่องดื่มที่บริโภค ซึ่งในหมวดนิสัยการบริโภคอาหาร แบ่งได้เป็น 6 ข้อ หมวดประเภทของอาหารและเครื่องดื่มที่บริโภค แบ่งได้เป็น 14 ข้อ โดยแบบสัมภาษณ์จะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ ดังนี้ คือ

ปฏิบัติเป็นประจำทุกวัน หมายถึง ผู้ตอบได้ปฏิบัติกิจกรรมนั้น ๆ อย่างสม่ำเสมอหรือทุกครั้งที่มีกิจกรรมหรือปฏิบัติเป็นประจำทุกวัน

ปฏิบัติบ่อยครั้ง หมายถึง ผู้ตอบได้ปฏิบัติกิจกรรมนั้นๆ เกือบทุกครั้งที่มีกิจกรรม หรือปฏิบัติ 2-6 ครั้ง / สัปดาห์

ปฏิบัตินานๆ ครั้ง หมายถึง ผู้ตอบได้ปฏิบัติกิจกรรมนั้น ๆ เป็นบางครั้งหรือปฏิบัติเดือนละ 1-4 ครั้ง หรือน้อยกว่า

ไม่ปฏิบัติเลย หมายถึง ผู้ตอบไม่ปฏิบัติกิจกรรมนั้นๆ เลย

เกณฑ์การให้คะแนน

	ข้อความด้านบวก		ข้อความด้านลบ	
ปฏิบัติเป็นประจำทุกวัน	3	คะแนน	0	คะแนน
ปฏิบัติบ่อยครั้ง	2	คะแนน	1	คะแนน
ปฏิบัตินานๆ ครั้ง	1	คะแนน	2	คะแนน
ไม่ปฏิบัติเลย	0	คะแนน	3	คะแนน

แบบสัมภาษณ์พฤติกรรมของผู้ป่วยโรคแผลในกระเพาะอาหาร ข้อความด้านบวก มี 5 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1, 2, 4, 7, 18 ข้อความด้านลบ มี 15 ข้อ ได้แก่ ข้อ 3, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 19, 20

เกณฑ์การแปลผลคะแนน ใช้การหาค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการบริโภคอาหารในแต่ละหัวข้อ

คะแนนเฉลี่ย 0.1 - 1.0 หมายความว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนพฤติกรรมการบริโภคอาหารอยู่ในระดับต่ำ แปลได้ว่ากลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการบริโภคอาหารที่ไม่เหมาะสมกับภาวะโรคแผลในกระเพาะอาหาร

คะแนนเฉลี่ย 1.1 - 2.0 หมายความว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนพฤติกรรมการบริโภคอาหารอยู่ในระดับปานกลาง แปลได้ว่ากลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการบริโภคอาหารที่ค่อนข้างเหมาะสมกับภาวะโรคแผลในกระเพาะอาหาร

คะแนนเฉลี่ย 2.1 - 3.0 หมายความว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนน พฤติกรรมการบริโภคอาหารอยู่ในระดับสูง แปลได้ว่ากลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการบริโภคอาหารที่เหมาะสมกับภาวะโรคแผลในกระเพาะอาหาร

3. แบบสัมภาษณ์ปัจจัยที่ทำให้เกิดพฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้ป่วยโรคแผลในกระเพาะอาหาร เป็นแบบสัมภาษณ์ปลายเปิด มีจำนวน 20 ข้อ ซึ่งเป็นเหตุผลที่อยู่ในส่วนของแบบสัมภาษณ์พฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้ป่วยโรคแผลในกระเพาะอาหาร ได้แก่ หมวดนิสัยการบริโภค ประเภทของอาหารที่บริโภค และเครื่องดื่มที่บริโภค

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

แบบสัมภาษณ์พฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้ป่วยโรคแผลในกระเพาะอาหาร ผู้ศึกษา นำให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ได้แก่อาจารย์แพทย์ 1 ท่าน อาจารย์พยาบาลผู้เชี่ยวชาญด้านโรคแผลในกระเพาะอาหาร 1 ท่าน และอาจารย์ทางด้านโภชนาการจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนของเนื้อหา แล้วนำเครื่องมือมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้มีความถูกต้อง ชัดเจนด้านเนื้อหา และความเหมาะสมของภาษา

การหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

ผู้ศึกษาได้นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับผู้ป่วยโรคแผลในกระเพาะอาหารที่โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ จำนวน 20 ราย แล้วนำไปหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์พฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้ป่วยโรคแผลในกระเพาะอาหาร ที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า นำมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's Alpha Coefficient ได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือเท่ากับ .94

การเก็บข้อมูล

1. ผู้ศึกษานำหนังสือแนะนำตัวและขอความร่วมมือจากสาขาวิชาโภชนศาสตร์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ไปติดต่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการของโรงพยาบาลนครพิงค์ จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อขออนุญาตเข้าไปดำเนินการศึกษาในโรงพยาบาลนครพิงค์
2. ผู้ศึกษาแนะนำตัวเพื่อขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างพร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์และประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษาครั้งนี้
3. สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างตามคุณสมบัติที่กำหนด
4. ตรวจสอบจำนวน ความถูกต้องและครบถ้วนของแบบสัมภาษณ์เมื่อเสร็จสิ้นการสัมภาษณ์แต่ละราย
5. นำข้อมูลไปวิเคราะห์ทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเชิงพรรณนา โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS วิเคราะห์ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ
2. พฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้ป่วยโรคแผลในกระเพาะอาหาร วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่า ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. ปัจจัยที่ทำให้เกิดพฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้ป่วยโรคแผลในกระเพาะอาหาร วิเคราะห์เชิงเนื้อหา